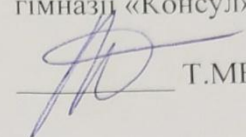

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
гімназії «Консул» №86
Печерського району
міста Києва
Протокол
від 23 червня 2023 №24

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
гімназії «Консул» №86

Т.МЕЛЬНИК

**Освітня програма
гімназії «Консул» №86
Печерського району міста Києва
на 2023/2024 навчальний рік**

м. Київ

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Вступ.

Процеси модернізації освіти спрямовані на створення й розвиток соціально-економічного й культурного життя суспільства, підготовку випускника школи, що володіє не тільки знаннями, уміннями й навичками, але й особистісними якостями, які дадуть йому гнучкість і стійкість у динамічному ринковому середовищі. Цільова спрямованість сучасної школи пов'язується з формуванням ключових компетенцій випускника, його функціональної грамотності в оволодінні й застосуванні знань, умінь і навичок. Цей процес характеризується не лише поінформованістю в різних галузях науки, комунікабельністю й толерантністю, сучасним типом мислення, відповідальністю й здатністю приймати вольові рішення в різних життєвих ситуаціях, а також дозволяє гармонізувати відносини молодії людини з навколишнім світом, адаптуватися до умов сучасного суспільства з його специфічними соціальними, професійними, духовно-моральними цінностями.

Для підготовки такого типу випускника необхідні освітні установи, здатні виконувати певні завдання:

- забезпечення самовизначення, самоосвіти, саморозвитку особистості учня через створення сприятливих педагогічних умов для її творчої, особисто-зорієнтованої самореалізації;

- духовно-моральний розвиток особистості учня, здатного вдосконалювати власну моральність, свідомість, підвищувати культурний рівень;

- соціалізацію особистості випускника, навчання самовизначенню в навколишньому світі, особистісний розвиток через комунікативну культуру, духовно-моральні зразки, норми поведінки у всіх сферах життєдіяльності;

- забезпечення охорони здоров'я учнів.

На виконання цих завдань націлена освітня програма гімназії «Консул» № 86, яка розроблена з урахуванням чинного законодавства, на основі прийнятих Державних стандартів початкової, середньої та загальної освіти, Державної програми «Освіта» («Україна XXI століття»), Закону України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту», Державних стандартів початкової та базової середньої освіти, Основних орієнтирів виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, наказу МОН України «Про організаційні питання запровадження Концепції Нової української школи у загальноосвітніх навчальних закладах I ступеня» від 13.07.2017 №1021, розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» від 13.12.2017 № 903-р., постанови КМУ «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21.02.2018 № 87 (із змінами).

Цією освітньою програмою визначається зміст гімназійної освіти на всіх етапах навчання та технології реалізації цього змісту. Структурно освітня програма є сукупністю освітніх програм різного рівня навчання (початкової загальної, основної загальної та середньої повної загальної освіти). Ці програми є спадкоємними та разом визначають зміст освіти, спрямований на досягнення цілей та задач освітнього процесу гімназії. Освітня програма розроблена на рік. Діяльність із розробки освітньої програми використовується також як засіб розвитку співробітників школи, залучення педагогічного колективу та батьківської громадськості до управління гімназією.

2. Призначення гімназії та засоби його реалізації.

Гімназія «Консул» №86 Печерського району міста Києва заснована на комунальній власності територіальної громади міста Києва. Власником та Засновником Гімназії є

територіальна громада міста Києва, від імені якої виступають Київська міська рада та уповноважені нею органи.

Гімназія у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», іншими нормативно-правовими актами з питань освіти, Указами Президента України, постановами Кабінету Міністрів України, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженим Кабінетом Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки, розпорядженнями Київської міської та Печерської районної у місті Києві державних адміністрацій, наказами Департаменту освіти і науки, виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) та управління освіти та інноваційного розвитку Печерської районної в місті Києві державної адміністрації і Статутом.

Предметом діяльності та головними завданнями гімназії є:

- організація та здійснення освітнього процесу;
- створення умов для здобуття учнями загальної середньої освіти на рівні державних стандартів,
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, символіки Гімназії (прапору, гімну, емблеми), прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- створення максимально сприятливих умов для гармонійного інтелектуального, духовного, емоційно-естетичного та фізичного розвитку; надання гімназістам можливостей для оволодіння системою знань та умінь, навичок творчої, наукової, дослідницько-пошукової роботи, реалізації індивідуальних здібностей та обдарувань;
- підготовка учнів до навчання у закладах вищої освіти, до самостійної творчої та наукової діяльності;
- розробка і апробація нового змісту освіти, який відповідав би цілям духовного і культурного відродження народу України, впровадження перспективних освітніх і педагогічних технологій, інновацій, форм та систем навчання і виховання, що синтезують здобутки вітчизняної та зарубіжної педагогіки;
- обмін науковою та методичною інформацією з закладами освіти та науковими організаціями на умовах співробітництва;
- культурно-освітня, просвітницька та видавнича діяльність.

Провідна ідея гімназії плекання національної еліти України, освіта, виховання та

всебічний гармонійний розвиток здібної та обдарованої молоді, формування свідомих громадян України - людей державного рівня мислення, особистостей, що гармонійно поєднують високий інтелектуальний, емоційно-естетичний, фізичний і духовний розвиток, здатних реалізувати індивідуальні здібності та забезпечення реалізації потреб особистості, суспільства і держави в загальній середній освіті відповідно профілів навчального закладу. Саме виховання компетентної, відповідальної за своє життя людини і є головним завданням школи.

У відповідності до чинного законодавства заклад загальної середньої освіти здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь – початкова освіта (забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості).

II ступінь – базова середня освіта (є фундаментом загальноосвітньої підготовки всіх школярів, формує у них готовність до вибору і реалізації форми подальшого одержання освіти і профілю навчання. На цьому етапі завершується формування цілісної культури світу, оволодіння способами пізнавальної і комунікативної діяльності, вміння одержувати з різних джерел інформацію, переробляти і застосовувати знання.

III ступінь – профільна середня освіта (передбачає обов'язкове засвоєння рівня загальної середньої освіти, стійке зацікавлення обраним профілем навчання, ерудицію та кругозір відповідно до вікових особливостей).

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення школи є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, а також:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;

- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної – участь у всіх предметних та міжпредметних конкурсах різних рівнів, змаганнях ерудитів школи, міста, області). На базі школи працюють гуртки: «Ментальної арифметики» (1-4 класи), декоративно-прикладного мистецтва «Творча майстерня» (1-4 класи), військово-патріотичний гурток (10-11 класи);

- поглиблене вивчення англійської мови з 6 по 11 класи.

- надання учням можливості вибору профілю навчання (старша школа);

Освітні програми, реалізовані в гімназії, спрямовані на:

- засвоєння Державних стандартів освіти;

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;

- виховання працьовитості, любові до природи;

- розвиток в учнів національної самосвідомості;

- формування людини та громадянина, що прагне вдосконалення та перетворення суспільства;

- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;

- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;

- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;

- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

- формування якостей особистості відповідно до моделі випускника кожного ступеня навчання.

У гімназії створені та функціонують: науково-методична рада, предметні методичні об'єднання, творчі групи, психологічна, соціальна та медична служба.

Наша гімназія - школа рівних можливостей для всіх; школа, яка намагається дати можливості для розвитку кожній дитині та розвинути її так, щоб вона була успішною в житті; школа компетентнісного розвитку і самовдосконалення з ідеалом вільної, життєлюбної, талановитої особистості. Необхідно, щоб дитина, навчаючись в гімназії, змогла набути всі життєві компетенції в тому обсязі, в якому вони їй потрібні для успішного становлення. Сучасний підхід до стратегії розвитку освіти наголошує, що якість освіти є найефективнішим засобом для задоволення освітніх потреб суспільства, сім'ї, дитини. Якість оцінюється моральними та ринковими категоріями, це не тільки якість кінцевих результатів, але й всіх процесів, які впливають на кінцевий результат. Тому управління гімназією зосереджене на управлінні якістю освіти. А це означає співвіднесення результатів роботи закладу освіти з метою, яку колектив поставив перед собою. Гімназія працює на засадах «педагогіки партнерства». Основні принципи цього підходу:

- повага до особистості;

- доброзичливість і позитивне ставлення;

- довіра у відносинах;

- діалог – взаємодія – взаємоповага;

- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);

- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Гімназія допомагає батькам здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей.

Партнерські зв'язки гімназії також є засобом забезпечення її призначення.

Міжнародна співпраця:

- Українсько – канадський університет Конкордія (олімпіади з ділової англійської мови);

- Британська Рада в Україні (підвищення кваліфікації вчителів, самоосвіта, реалізація програми програмі «Вчителі англійської мови – агенти змін» під патронажем Британської ради і громадської ініціативи Go-Global);

- Видавництво OxfordUniversityPress (проведення семінарів для підвищення кваліфікації вчителів);
- Освітньо-методичні центри Macmillan, Dinternal Education (підвищення кваліфікації учителів, участь у семінарах);
- Представництво ООН в Україні (участь в конкурсах).
- з закордонними освітніми закладами: “Herder-Gymnasium” м.Берлін, Німеччина; Joaquin Carrion School м. Сен-Хав’єр, Іспанія

Співпраця з закладами вищої освіти, науковими закладами, освітніми установами та громадськими організаціями.

- Інститут педагогіки НАПН України;
- Київській університет ім. Бориса Грінченка НАПН України (курсова перепідготовка);
- Громадська організація AIESEC(профорієнтація);
- ГО «Не цькуй» (всеукраїнський антибулінговий урок);
- Міжнародний Європейський університет (навчальні тренінги з надання першої медичної допомоги);
- Юсінеф, ГО «JunoirS» (участь у флешмобі «Руханка сили» до дня ментального здоров’я);
- «Волонтерська сотня» від Центрального клінічного військового шпиталю.

3. Опис моделі випускника гімназії.

Модель компетентного випускника гімназії «Консул» № 86 являє собою орієнтир, на який спрямована реалізація освітньої програми гімназії, що, в свою чергу, є складовою інноваційного освітнього простору. В гімназії «Консул» № 86 розроблена система параметрів, критеріїв, показників ефективності впливу компетентісно зорієнтованої освітньої системи на особистість учня.

Виходячи із компетентісно зорієнтованої парадигми освіти, **випускник гімназії «Консул» № 86** має оволодіти такими ключовими компетентностями:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;

- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- готовність до вибору професії відповідно до своїх здібностей та можливостей, потреб ринку праці.

Рівень навченості: засвоєння на рівні вимог Державного освітнього стандарту програм з усіх предметів навчального плану; засвоєння змісту вибраного профілю навчання на рівні, що забезпечуватиме подальше професійне самовизначення та можливість навчання в навчальних закладах вищого рівня; досконале володіння державною мовою та на рівні B2, C1 однією-двома іноземними мовами (англійська та ще одна європейська мова); оволодіння навичками комп'ютерної грамотності.

Сформованість загальнонавчальних умінь і навичок: володіння способами отримання інформації та її оцінки, аналіз, синтез інформації, культурою інтелектуальної діяльності, здатність до самонавчання, інноватики.

Домінуючий спосіб мислення: «прикладання-діагностика», «прикладання-регуляція», «адаптація-аналіз», «адаптація-координація», «адаптація-формалізація».

Рівень сформованості соціальних навичок: прихильність до ідей демократії, справедливості, рівності прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомлення рівних прав і можливостей для здійснення співпраці з іншими, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, цінувати культурне розмаїття та ідентифікацію себе як громадянина України, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади, усвідомлювати необхідність ощадливого використання природних ресурсів, збереження природи для сталого розвитку суспільства.

Пріоритетні особистісні якості: здатність і готовність самостійно свідомо і творчо здійснювати та розвивати індивідуально-особистісний життєвий проект, спроможність особистості розвивати свою життєву компетентність, розкривати, розвивати та ефективно реалізовувати власний життєвий потенціал, проявляти відкритість до нових ідей, готовність брати відповідальність за власні рішення, уміння вирішувати проблеми, оцінюючи ризики, уміння конструктивно керувати емоціями, володіння «м'якими» навичками.

Випусник **основної школи гімназії «Консул» № 86** після опанування освітньої програми спроможний ефективно актуалізувати та здійснювати життєтворчі процеси у конкретних життєвих подіях, вчинки та діяльність у яких свідомо та творчо прогнозується, деталізується, планується підлітком. Для реалізації цих завдань має володіти такими якостями і вміннями:

- на рівні вимог державних освітніх стандартів засвоїти загальноосвітні програми з усіх предметів навчального плану;
- опанувати систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного);

- оволодіти основами комп'ютерної грамотності;
- знати свої громадянські права і вміти їх реалізувати;
- оцінювати свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей;
- дотримуватися правил культури поведінки і спілкування;
- вести здоровий спосіб життя;
- бути готовим до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник **початкової школи гімназії «Консул» № 86** спроможний самостійно, свідомо і творчо вирішувати актуальні життєві завдання, пов'язані з ігровою та навчально-пізнавальною діяльністю, спілкуванням з дорослими та однолітками, посиленою трудовою діяльністю. Для цього використовує такі якості:

- бути упевненим в собі, старанним, працелюбним, самостійним, дисциплінованим;
- мати мотивацію досягнення успіху;
- вміти слухати і чути, критично мислити і мати почуття самоконтролю;
- опанувати навички навчальної діяльності, прості навички самоконтролю; навчальних дій, культуру поведінки і мови;
- володіти основами особистої гігієни і здорового способу життя.

4. Цілі та задачі освітнього процесу гімназії.

Враховуючи призначення гімназії та з метою реалізації «моделі» випускника на кожному рівні впровадження освітньої програми ставимо такі цілі освітнього процесу:

- забезпечити засвоєння учнями змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог Державного освітнього стандарту;
- здійснювати наступність освітніх програм усіх рівнів у відповідності до послідовності формування життєвих компетенцій особистості учня. Загальний зміст цього процесу розкривається наступним чином: від формування елементарної життєвої грамотності (конкретні життєві досягнення дитини) через становлення функціональної життєвої грамотності (спроможність учня щодо застосування життєтворчих процесів для успішного вирішення локальних життєвих цілей та завдань) до становлення життєтворчих компетенцій старшокласника як необхідної умови та чинника розвитку та ефективного функціонування повноцінного особистісного життєвого проекту. Цей процес, зокрема, відображений й у освітніх програмах усіх рівнів, тому що розподілений на три основні періоди, які відповідають трьом ступеням школи - початковій, основній та старшій;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;

– забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

5. Навчальний план та його обґрунтування.

Тип навчального закладу, кількість класів та учнів, що навчаються

Гімназія «Консул» № 86 Печерського району м. Києва – загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів з поглибленим вивченням англійської мови. Структура навчального закладу: I ступінь – класи початкової освіти (1-4 класи), II ступінь – гімназія з поглибленим вивченням англійської мови (5-9 класи), III ступінь – профільні класи (10-11 класи).

Згідно з переведеним контингентом учнів гімназії та з урахуванням поданих до 1-х заяв у 2023/2024 навчальному році планується:

- 1-4-х класів – 8 – 190 учнів;
- 5-9-х класів – 10 – 280 учнів;
- 10-11-х класів – 4 - 85 учнів.

Типові освітні програми, за якими розроблено навчальний план

Навчальний план гімназії «Консул» №86 на 2023/2024 навчальний рік розроблено на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту». Він враховує вимоги Державного стандарту початкової освіти, Концепції профільного навчання щодо організації навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

Навчальний план гімназії розроблено на основі Типових освітніх програм, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України:

– **для початкової школи** – 1-4і класи – для початкової школи з навчанням українською мовою (розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна), яка затверджена наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22;

– **для середньої школи** – 5-бі класи – для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою, яка затверджена наказом МОН України від 19.02.2021 №235;

– 7-9 - і класи – для гімназії з поглибленим вивченням іноземних мов за наказом МОН України від 20.04.2018 №405 (додаток 3);

– **для старшої школи** – для організації профільного навчання за наказом МОН України від 20.04.2018 №408 для 10-11-х класів (додаток 1).

Навчальний план зорієнтовано на роботу за 5-денним навчальним тижнем.

Згідно з Концепцією профільного навчання в старшій школі, профільне навчання в 10-х класах за вибором учнів та батьків згідно з рішенням педагогічної ради гімназії (протокол №24 від 23.06.2023) буде здійснюватися за профілями «Іноземна філологія», «Економічний», «Правовий».

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (ст.5) в 7-11-х класах передбачено викладання декількох навчальних предметів поряд із державною мовою англійською мовою згідно запитів та потреб учнів та їх батьків.

Години фізичної культури в 1-11 класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.01.2004 №24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюється відповідно до Закону України «Про освіту».

Обґрунтування перерозподілу навчального часу між предметами, передбаченого Типовими освітніми програмами

Згідно з Концепцією профільного навчання в старшій школі, відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти профільне навчання в 10-11-х класах за вибором учнів та батьків згідно рішення педагогічної ради гімназії (протокол №24 від 23.06.2023) буде здійснюватися за напрямками:

Клас	Напрямок	Профіль
10-А	Філологічний та суспільно-гуманітарний	Іноземна філологія, правовий
10-Б	Філологічний та суспільно-гуманітарний	Іноземна філологія, економічний
11-й	Філологічний та суспільно-гуманітарний	Іноземна філологія, економічний

В 10-х класах вибрано предмет «Технології», який вивчається на рівні стандарту, інтегрований курс «Природничі науки». Для 11-му класі вибрано предмет «Мистецтво», продовжено вивчення курсу «Природничі науки».

Враховуючи інтеграцію вітчизняної освіти до світового освітнього простору, освітні запити населення, кадрове забезпечення та методичну базу закладу, з метою широкої загальноосвітньої підготовки учнів, зменшення розриву між рівнем середньої освіти і рівнем, необхідним для продовження навчання у вищих навчальних закладах, збільшено кількість годин у 10-ому класі на вивчення української літератури, іноземної мови (англійської), у 11-х класах – української літератури, математики, іноземної мови (англійської).

Введені курси за вибором: у 10-х класах - основи ділового спілкування англійською мовою, друга іноземна мова, в 11-му класі - основи ділового спілкування англійською мовою, друга іноземна мова. Введені факультативні курси з предметів: 10-ті - спецкурс з англійської мови, спецкурс «Сучасні процеси європейської інтеграції» (10-А), польська мова (10-Б); 11-му – спецкурс з англійської мови, спецкурс «Сучасні процеси європейської інтеграції» (протокол №24 від 23.06.2023).

Цикл профільних предметів сформований з дотриманням гранично допустимого навчального навантаження (години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навчального навантаження учнів) та загальної кількості годин у межах, встановлених Типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти III ступеня.

Інформація про реалізацію варіативної складової навчального плану та перерозподіл інваріантної складової в 1 - 11 класах

Години варіативної складової у 1 класі початкової школі використані на збільшення годин для вивчення іноземної (англійської) мови. Години варіативної складової у 2-4 класах початкової школі використані на збільшення годин для вивчення математики, у 5 класах - курсу «Логіка», у 6 класах - на введення інтегрованого курсу «Драматургія і театр», курсів «Логіка», «Фінансово-грамотний споживач».

У 7-9-х класах години варіативної складової використані на збільшення годин на вивчення таких предметів: 7-9 класи - англійська мова, 8 класи- математика; 9-Б клас - зарубіжна література.

У 7-Б класі для вивчення введені години польської мови, курсу «Фінансова культура», 7 -х класах - спецкурси з логіки, у 8-А класі - спецкурс з англійської мови, «Комп'ютерна графіка», 8-Б - спецкурс «Технології комп'ютерної обробки інформації», у 9-А класі - спецкурс «Вступ до менеджменту».

У 10-х класах години варіативної складової використані на введення предметів та факультативів: основи ділового спілкування англійською мовою, друга іноземна мова,

спецкурси з англійської мови, польської мови(10-Б), «Сучасні процеси європейської інтеграції» (10-А);

в 11-му класі - основи ділового спілкування англійською мовою, друга іноземна мова, спецкурси з англійської мови, «Сучасні процеси європейської інтеграції».

У 7-9-х класах здійснено перерозподіл годин інваріантної складової таким чином:

Клас	Предмет	Перерозподіл
7	Іноземна (англійська) мова	+1
	Друга іноземна мова (7-А)	+0,5
	Мистецтво (7-Б)	-0,5
	Основи здоров'я	-0,5
	Інформатика	-0,5
	Трудове навчання	-0,5
8	Українська література	+0,5
	Українська мова (8-А)	+0,5
	Алгебра	+0,5
	Іноземна мова (англійська) (8-Б)	+1
	Інформатика	-1
	Трудове навчання	-0,5
9	Алгебра	+1
	Іноземна мова (англійська)	+1
	Зарубіжна література (9-Б)	+1
	Географія	-0,5
	Фізика	-1
	Інформатика	-1
	Трудове навчання	-0,5

За рахунок варіативної складової відведені години на курси за вибором: в 10-11-х класах – основи ділового спілкування англійською мовою – 2 години. В 10-А класі здійснено розподіл годин за профілями: профіль іноземна філологія - іноземна мова (англійська) – 1 години, друга іноземна мова – 2 години; профіль правовий - правознавство - 3 години. В 10-Б класі: профіль іноземна філологія - іноземна мова (англійська) – 1 години, друга іноземна мова – 2 години; профіль економічний – економіка – 2 години, математика - 1 година.

В 11-му класі здійснено розподіл годин за профілями: профіль іноземна філологія – іноземна мова (англійська) – 2 година, друга іноземна мова – 2 години; профіль економічний – економіка – 2 години, математика – 1 година, іноземна мова (англійська) – 1 години. Факультативні курси з предметів визначені таким чином:

- 10-А клас – спецкурс з англійської мови - 1 година, спецкурс «Сучасні процеси європейської інтеграції» - 1 година.
- 10-Б клас – спецкурс з англійської мови – 1 година, польської мови – 1 година;
- 11 клас — спецкурс з англійської мови - 1 година, спецкурс «Сучасні процеси європейської інтеграції» - 1 година.

Особливості організації навчального процесу

Освітні галузі базового навчального плану початкової школи представлені предметами:

– Освітні галузі «Математична», «Природнича», «Громадянська та історична», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Інформатична», «Технологічна», «Фізкультурна» за новим Державним стандартом реалізуються через навчальні предмети – «Математика», «Я досліджую світ», «Фізична культура» (1-4 класи).

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується через навчальні предмети «Українська мова» (1-4 класи), «Іноземна (англійська) мова» (1-4 класи).

– Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється в рамках курсу «Я досліджую світ» та інтегрується частково у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану.

– Освітня галузь «Інформатична» реалізується через предмет ЯДС (інформатика) (2 класи), «Інформатика» (3-4 класи).

– Освітня галузь «Мистецька» реалізується інтегрованим предметом «Мистецтво» (1-4 класи).

Навчальний план середньої та старшої школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану через навчальні предмети і курси.

Освітня галузь «Мистецтво» у 5-7 класах реалізується інтегрованим навчальним курсом «Мистецтво». Програма предмету «Захист України» в 10-11-х класах доповнюється роботою гуртка.

Викладання навчальних предметів поряд із державною мовою англійською мовою запроваджено у 7-9-х класах - «Основи здоров'я», «Мистецтво», у 10-11-х класах - «Мистецтво», «Технології», «Економіка».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 20.02.2002 №128 (зі змінами).

Структура навчального року

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» структуру 2023/2024 навчального року та строки проведення канікул встановлюють заклади загальної середньої освіти. Навчальний рік розпочинається у День знань – 1 вересня, і закінчується не пізніше 1 липня наступного року, а тривалість канікул протягом навчального року не може бути меншою ніж 30 календарних днів без урахування днів, коли діти припиняли навчання з незалежних від них причин. Навчання буде здійснюватися за семестровою системою.

Навчальний план 1-4 класи НУШ – додаток 1.

Навчальний план 5-6 клас НУШ – додаток 2.

Навчальний план 7-9 класи – додаток 3.

Навчальний план 10-11 класи – додаток 4.

6. Особливості організації освітнього процесу.

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» тривалість уроку в 1 класах становить 35 хвилин, в 2-4 класах - 40 хвилин, в 5-11 – 45 хвилин. Тривалість перерв, під час яких не відбувається харчування школярів – 10 хв., під час яких учні харчуються – 15-25 хв. Школа працює в режимі однієї зміни: 1-11 класи – початок занять о 8.30.

Відповідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен навчальний рік розпочинається 1 вересня святом - Днем знань. Згідно зі статтею 12 розділу II Закону України «Про освіту» результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання. Навчальна практика та навчальні екскурсії для учнів 1-8-х, 10-х класів, згідно рішення педагогічної ради включені в структуру навчального року.

Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється у відповідності з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 року №367.

Організація навчальної та позанавчальної діяльності направлена на реалізацію призначення гімназії та забезпечує інтеграцію загальноосвітніх програм (основних і додаткових) і виховних заходів у єдину освітню програму, що дозволяє сформувати бажану «модель» випускника.

Місією гімназії є здійснити практичні кроки до розвитку життєвої компетентності та життєтворчих компетенцій дитини, забезпечити їх практичний характер та життєву значущість. Це й визначає цільовий аспект навчальної та позанавчальної діяльності. Ми розуміємо освітній простір як складну цілісну систему, що інтегрує різні типи форм гімназійного життя - навчальне освітнє середовище, позаурочне освітнє середовище й позашкільне освітнє середовище. За цих умов створення освітнього-виховного простору визначається як спосіб цілеспрямованої організації освітнього процесу в кожному з типів освітніх середовищ з метою позитивного впливу на розвиток особистості учня.

Особистісно зорієнтований інноваційний освітній простір, спрямований на розвиток життєвої компетентності учня, характеризується наступними напрямками діяльності:

1. Педагогічний процес гімназії, який включає інтеграцію навчального та позаурочного середовища та їх складових.

2. Інноваційний освітній процес, що здійснюється на основі освітньої програми гімназії, яка модифікується та реалізується через різні форми групової та індивідуальної роботи.

3. Процес саморозвитку гімназиста, формування й розвитку його життєвої компетентності, які відбуваються в ході розгортання педагогічного процесу та здійснення індивідуальної життєвої програми учня.

4. Матеріальні та духовні основи процесу саморозвитку особистості гімназиста, розвитку його життєвої компетентності (особистість учня, особистість педагога, учнівський колектив, педагогічний колектив, інформаційно-методична база тощо).

За результатами дослідно-експериментальної роботи гімназії «Консул» № 86 Всеукраїнського рівня «Розвиток життєвих компетентностей учнів в умовах особистісно зорієнтованого простору гімназії» визначені особливості розвитку життєтворчих компетенцій на різних ступенях школи через співвідношення навчальної та позанавчальної діяльності та роль в цьому процесі освітніх технологій.

Початкова школа. Пропедевтичний рівень

Цілі та завдання: формування елементарної життєвої грамотності, необхідної для становлення основ індивідуально-особистісної життєтворчості: навичок здобуття життєвого досвіду, життєвого прогнозування, прийняття рішень та планування дій, вирішення типових життєвих завдань, самоорганізації та самовиховання.

Зміст: створення життєвих ситуацій (навчальних, виховних, соціальних), які сприяють формуванню відповідних життєвих умінь і навичок. Навчальний та виховний вплив спрямований на оволодіння учнем діями, уміннями та навичками, які лежать в основі життєтворчих навичок.

Методи та форми: ігрові методи, традиційні методи навчання та виховання; домінування групових (гурткових) форм, які сполучаються з індивідуальними завданнями конкретним учням (у т. ч. у межах групової роботи); запровадження відповідних елективних курсів, наприклад, «Елементарна життєва грамотність».

Дії: активізація навчально-пізнавальної діяльності учня, стимулювання рефлексії та саморефлексії, творчої уяви, довготривалої пам'яті, творчого та критичного мислення, вербальних та практичних здібностей.

Очікувані результати: спроможність учня самостійно, свідомо і творчо вирішувати актуальні життєві завдання, пов'язані ігровою та навчально-пізнавальною діяльністю, спілкуванням з батьками та однолітками, посиленою трудовою діяльністю вдома.

Основна школа

Цілі та завдання: формування функціональної життєвої грамотності щодо життєпізнання та самопізнання, життєвого прогнозування, життєвого самовизначення, життєздійснення, життєорганізації та життєвдосконалення; становлення життєвих цінностей та принципів, пов'язаних з функціональною життєвою грамотністю, оволодіння складними вміннями, навичками, техніками, здобуття необхідного життєвого досвіду.

Зміст: заохочення учня до глибокого оволодіння, свідомої та творчої реалізації видів діяльності, необхідних для актуалізації процесів життєтворчості (життєпізнання, життєпередбачення, життєве самовизначення, життєздійснення, життєорганізація та життєвдосконалення); прищеплення цінностей та принципів, передача досвіду та знань, формування вмінь, озброєння техніками та прийомами, необхідними для реалізації зазначених процесів.

Методи та форми: навчання, метод проектів, соціальне проектування, рефлексія, активні методи навчання, нарратив, методи самовиховання; паритет групових (гурткових) та індивідуальних форм роботи. Участь у групових формах обов'язково повинна мати особисту значущість, а індивідуальні форми роботи - виходити на спільну мету, мати соціальну та культурну значущість. Запровадження відповідних елективних курсів, наприклад, «Основи життєтворчості та розв'язання життєвих проблем».

Дії: сприяння в постановці учнем локальних життєвих завдань та цілей, які актуалізують або/та активізують процеси індивідуально-особистісної життєтворчості, створюють умови для розвитку та реалізації основ життєтворчих компетенцій (рівень функціональної життєвої грамотності); створення ціннісно насиченого середовища; сприяння оволодінню необхідним життєвим досвідом, уміннями, техніками, прийомами.

Очікувані результати: спроможність учня ефективно актуалізувати та здійснювати життєтворчі процеси (життєпізнання, життєпередбачення, життєве самовизначення, життєздійснення та ін.) у конкретних локальних життєвих подіях, вчинки та діяльність у яких свідомо та творчо прогнозується, деталізується, планується підлітком.

Старша школа

Цілі та завдання: формування системи життєтворчих компетенцій, необхідних для становлення, розвитку та функціонування індивідуально-особистісного життєвого проекту; здобуття необхідного життєвого досвіду, досвіду прогнозування власної життєвої перспективи, прийняття життєвих рішень, реалізації довготривалих життєвих планів, цілей.

Зміст: становлення системної життєвої компетентності та життєтворчих компетенцій; створення сприятливих умов для становлення, розвитку та функціонування індивідуально-особистісного життєвого проекту учня, який у цьому віці стає найважливішим чинником подальшого розвитку життєтворчих компетенцій та водночас пріоритетною сферою їх застосування.

Методи та форми: соціальна та життєва практика, соціальне проектування, творче портфоліо, нарративні та герменевтичні практики, технологія самоспрямовуючого пошуку Д. Холанда; домінування індивідуальних форм, які, відповідно до завдань розвитку конкретних життєтворчих компетенцій, ефективно сполучаються із груповими (гуртковими); запровадження відповідних елективних курсів, наприклад, «Основи життєвого

проектування».

Дії: сприяння становленню та розвитку індивідуально-особистісного життєвого проекту учня, який стає осередком та чинником розвитку та реалізації його життєтворчих компетенцій; створення умов для системного пізнання, прогнозування та визначення учнем власного бажаного майбутнього, оволодіння та реалізації засобів життєздійснення, необхідних для втілення проекту.

Очікувані результати: здатність і готовність самостійно, свідомо і творчо здійснювати та розвивати індивідуально-особистісний життєвий проєкт. Спроможність особистості розвивати свою життєву компетентність, розкривати, розвивати та ефективно реалізовувати власний життєвий потенціал (у т. ч. професійний, трудовий).

7. Показники (вимірники) реалізації освітнього процесу.

У гімназії розроблена система показників (моніторинг), яка дозволяє судити про ефективність впровадження освітньої програми. Внутрішня система включає:

- процедури забезпечення якості освіти (внутрішньошкільний контроль – за річним планом роботи, методичний проєкт «Кваліметрія» - раз на 3 роки, результати участі у предметних та творчих олімпіадах, аналітичні звіти про результати ДПА та ЗНО - 1 раз на рік), системи та механізми забезпечення академічної доброчесності («Кодекс академічної доброчесності») – за потребою, дотримання рекомендованих критеріїв оцінювання учнів – вибірково, щомісяця;

- критерії та правила оцінювання діяльності учителів на основі існуючої нормативної бази та з застосуванням кваліметричної моделі (підвищення кваліфікації педагогічних працівників – 150 год. за 5 років, сертифікація, участь у методичних заходах – за планом роботи, атестація – раз на 5 років, вивчення досвіду – за планом роботи);

- діагностика виявлення рівня сформованості життєвих компетенцій учнів гімназії – вибірково, після завершення освітньої програми відповідного ступеня;

- забезпечення постійного процесу вдосконалення матеріально-технічної бази для організації освітнього процесу - раз на рік;

- забезпечення процесу розвитку інформаційного простору гімназії за програмою «Інформатизація освітнього простору гімназії» - раз на рік;

- постійна робота над створенням та удосконаленням універсального дизайну та розумного пристосування – раз на рік;

- забезпечення психологічного супроводу за допомогою програми «Педагогічний супровід впровадження моделі випускника» - за планом роботи психолога;

- громадський та соціальний моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів та замовників освіти - 1 раз на рік (анкетування).

8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності повністю забезпечено кваліфікованими фахівцями.

Кількісний склад учителів 61

Психолог 1

Бібліотекар	1
Соціальний педагог	1

Якісний склад учителів

Учитель вищої категорії	32
Спеціаліст першої категорії	7
Спеціаліст другої категорії	9
Спеціаліст	10
Бакалавр	3
Психолог вищої категорії	1

З них мають педагогічне звання:

– Учитель-методист	26
- Старший учитель	6
– Психолог-методист	1

– навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності - Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН України;

– матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності - для учнів гімназії створюється цілісне і креативне освітнє середовище. У гімназії функціонує 36 навчальних кабінетів, з них спеціалізованих – 9, один комп'ютерний клас, спортивна зала, актова зала, бібліотека, медичний кабінет.

– якість проведення навчальних занять є предметом постійного контролю з боку адміністрації гімназії. Зокрема, згідно з перспективним планом внутрішньошкільного контролю щорічно проводяться зрізи знань з предметів, педради відповідної тематики. Згідно з річним планом вивчається якість та стан викладання предметів інваріантної частини навчального плану, курсів за вибором, факультативів, відвідуються уроки вчителів з аналізом інноваційної складової уроку та його результативності, ведеться моніторинг календарно-тематичного планування, стану виконання навчальних планів та програм, ведення навчальної документації з точки зору відображення в ній об'єктивності оцінювання.

– моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей). Згідно з перспективним та річним планами роботи щорічно проводяться моніторинги: сформованість читацької компетенції учнів 2-4 класів, виконання орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (засідання при директорі та заступниках, методичних об'єднань), моніторинг готовності, впровадження та підсумків впровадження Державних стандартів у 5-х, 10-х класах (засідання при директорі та заступниках), моніторинг якості знань у 4-х класах (ДПА). Для системної діагностики якості роботи педагогічного колективу гімназії розроблено комплексне оцінювання якості через сукупність показників. Результати моніторингів відображаються у річному звіті у вигляді діаграм.

Одним з напрямків роботи педагогічного колективу є робота з обдарованими та талановитими учнями та моніторинг їх участі у предметних олімпіадах та конкурсах.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

– оновлення методичної бази освітньої діяльності. Основним завданням щодо оновлення науково-методичної бази освітньої діяльності гімназії є використання сучасних

підходів, повний перехід на програмно-проектне планування, впровадження нових педагогічних технологій, методик, інтерактивних форм і методів навчання дорослих, науково-методичний супровід допрофільної та профільної підготовки здобувачів освіти.

– контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення проводиться постійно на основі виконання плану роботи гімназії на рік, перспективного плану внутрішньошкільного контролю. Ця робота ведеться на діагностичній основі та є предметом розгляду на засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднань, творчих груп тощо.

– моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти.

Реалізація освітніх завдань гімназії потребує створення відповідного освітнього простору, який спрямований на розвиток життєвої компетентності учня. Необхідною умовою організації такого простору є комфортність, перебування, функціонування та життєздійснення в ньому всіх учасників освітнього процесу. Його складові:

здоров'язбережувальний простір (модель здоров'язбережувального простору гімназії);

простір можливостей або технологічний (програми «Міжнародне партнерство в гімназії», «Інформатизація освітнього простору гімназії», планування роботи методоб'єднання на проєктній основі, застосування формульованого оцінювання, нарративних та герменевтичних практик, Європейського мовного портфоліо, навчальних проєктів, інших інтерактивних технологій тощо);

простір особистих досягнень (програма роботи з обдарованими учнями, проєкти «Менеджмент набуття професійної компетентності», «Портфоліо», «Кваліметрія», робота Школи молодого вчителя, постійно діючих семінарів, панорами інноваційних уроків тощо);

простір життєвого проєктування та соціальної практики, громадянської активності («Елементарна життєва грамотність» (початкова школа), програма виховної діяльності «Педагогічний супровід впровадження моделі випускника» (основна старша школа), «Сходінками творчості – до життєвого успіху», «Волонтерство як дієвий вид соціальної практики», «Лідерство – запорука успіху», «Медіа культура»). Кожна з цих складових забезпечується конкретними управлінськими, методичними, моніторинговими проєктами, програмами, моделями, учасниками яких є учні, вчителі, батьки.

Необхідним завданням є створення універсального освітнього дизайну приміщень гімназії, пристосування його до вимог НУШ, створення SMARTосередків, продовження традицій інформаційного наповнення, створення експозицій, виставок та їх періодичне оновлення. Соціально-психологічна робота ведеться за діагностичним, консультаційним, просвітницьким, організаційно-методичним, захисним та прогностичним напрямками. Дослідження психологічного стану дитини/вчителя, ціннісних орієнтацій, процесу адаптації, попередження дезадаптації, емоційного клімату в колективі тощо необхідні для визначення перспектив роботи гімназії, соціально-психологічного та педагогічного супроводу освітніх та виховних процесів та впливів і є перспективними в подальшій роботі гімназії.

– створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників. Підвищення фахового і кваліфікаційного рівня, методичної майстерності педагогічних працівників гімназії відбувається шляхом вивчення і впровадження інноваційного педагогічного досвіду, стажування в «Школі молодого вчителя» та участі в роботі постійно діючого семінару з питань інновацій, навчання на курсах підвищення кваліфікації, самоосвіті педагогічних працівників, відвідування ними заходів за межами гімназії. Курси підвищення кваліфікації у 2021/2022 н.р. пройшли 15 учителів. Всі вчителі, що працюють в 5 класах НУШ, пройшли навчання в контексті Державного стандарту базової середньої освіти.

II. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЗА РІВНЯМИ НАВЧАННЯ

1. Освітня програма початкової школи

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма розроблена на виконання:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року №988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»);
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ України № 688 від 24.07.2019, № 898 від 30.09.2020).
- Для 1-2 класів – Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б. (наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22);
- Для 3-4 класів – Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б. (наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22).

Освітню програму початкової загальної освіти гімназії «Консул» №86 Печерського району міста Києва розроблено відповідно до Типової освітньої програми авторського колективу учасників проекту «Нова українська школа – 2» під керівництвом Р.Шияна.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв’язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов’язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти на 2023/2024 навчальний рік становить:

- для учнів 1-х класів школи складає 805 годин/навчальний рік;
- для учнів 2-х класів - 875 годин/навчальний рік;
- для учнів 3-х класів - 910 годин/навчальний рік;
- для учнів 4-х класів - 910 годин/навчальний рік.

Освітня програма гімназії «Консул» №86 Печерського району міста Києва зорієнтована на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем. Повноцінність початкової освіти реалізується через інваріантну і варіативну складові.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти I ступеня на 2023/2024 навчальний рік.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні.

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації; у 1-4 класах передбачено варіант навчального плану початкової школи з українською мовою навчання.

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, варіативна складова у 2022/2023 навчальному році використана:

1-А, 1-Б клас – по 1 додатковій годині на вивчення предмету “Іноземна мова”(англійська);

2-А, 2-Б, 3-А, 3-Б, 4-А, 4-Б - по 1 годині на вивчення предмету “Математика”.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Учні з особливими освітніми потребами (з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку, тяжкими порушеннями мовлення, затримкою психічного розвитку), здобувають початкову освіту в закладі загальної середньої освіти за індивідуальними робочими навчальними планами, затвердженими наказами МОН України.

Освітню програму 1-4 класів гімназії «Консул» № 86 Печерського району міста Києва укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:
Рідномовна освіта (українська мова та література; мови та літератури корінних народів та національних меншин)
Іншомовна освіта
Математична
Природнича
Технологічна
Інформатична
Соціальна і здоров'язбережувальна
Громадянська та історична
Мистецька
Фізкультурна

Освітні галузі «Природнича», «Технологічна», «Інформатична», «Соціальна і здоров'язбережувальна» та «Громадянська та історична» реалізуються в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузєва; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Мистецька освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Мистецтво» за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517(зі змінами)).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахувані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, 2-х класах – 40 хвилин. Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Очікувані результати навчання (компетентностей) здобувачів освіти, визначених відповідним державним стандартом загальної початкової освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Освітня програма (1- 4 класи) має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечно та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень;

та **наскрізних умінь**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для

систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Освітня програма початкової освіти гімназії «Консул» №86 Печерського району міста Києва передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формуального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання у початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному формуальному оцінюванню, із зазначенням рівня сформованості навичок(сформовано/не сформовано), у 3-4 – формуальному та підсумковому оцінюванню, із зазначенням рівня (В, Д, С, П).

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

ПЕРЕЛІК, ЗМІСТ, ТРИВАЛІСТЬ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ, ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ ЇХ ВИВЧЕННЯ

Освітні галузі 1-4 класи НУШ-2:

Мовно-літературна освітня галузь

Рідномовна освіта

Метою рідномовної освіти для загальної середньої освіти є розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговатися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** рідномовної освіти у початковій школі є:

- виховання стійкої мотивації до читання та прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення, театралізацію;
- розвиток умінь вдумливого читання і базових правописних умінь;
- збагачення духовного світу учнів через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів;
- розвиток уяви та творчого мислення учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- розвиток здатності спостерігати за мовними явищами, експериментувати зі звуками, словами, фразами, зокрема і в мовних іграх, для опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- створення сприятливого мовного середовища у школі, зокрема й через пізнання сучасної дитячої літератури різної тематики та жанрів.

Відповідно до окреслених завдань, у початковому курсі рідномовної освіти виокремлено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістової лінії **«Взаємодіємо усно»** (мовець / слухач – слухач / мовець). Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до дій зі сприймання, перетворення, виокремлення, аналізу й інтерпретації, оцінювання та використання усної інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія у класі, мікродискусія в групі, обговорення в парі тощо).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані у просторі та часі) запропоновано змістові лінії **«Читаємо»** (читач – автор), **«Взаємодіємо письмово»** (автор – читач), **«Досліджуємо медіа»** (читач / глядач / слухач – автор). Ці змістові лінії забезпечують здобуття досвіду опосередкованого спілкування, опанування кола знань (понять, уявлень) та вмій, що дають змогу учням удосконалювати комунікативну компетентність.

Змістова лінія «**Читаємо**» спрямована на розвиток мотивації дітей до читання, залучення їх до читацької діяльності, яка ґрунтується на учнівській ініціативності та самостійності у доборі текстів для читання та інтерпретації прочитаного. Під час читання учні розвивають уміння сприймати та аналізувати текст, оцінювати прочитане та перетворювати інформацію, уявляти, мислити творчо.

Змістова лінія «**Взаємодіємо письмово**» передбачає залучення учнів до реальної писемної практики. Результатом такої роботи є базові вміння створювати писемні висловлювання.

Змістова лінія «**Досліджуємо медіа**» передбачає ознайомлення школярів з основами медіаграмотності. Діти формують уявлення про межу між реальним світом і світом мас-медіа. Вони вчаться інтерпретувати, аналізувати, оцінювати медіатексти (фільм, мультфільм, реклама, фотографія тощо). Змістова лінія «Досліджуємо медіа» пропонує інструмент для активного критичного освоєння комунікативного медіасередовища.

Змістова лінія «**Досліджуємо мовлення**» забезпечує дослідження мовних закономірностей і формування на цій основі свідомих мовленнєвих умінь (орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних, словотвірних). Також у межах цієї змістової лінії учні опановують виражальні засоби художніх текстів, що в цілому сприяє творенню індивідуального стилю мовлення.

Змістова лінія «**Театралізуємо**» слугує розвитку комунікативних умінь учнів, зокрема вміння моделювати різні ситуації спілкування, обирати відповідні комунікативні стратегії, досліджувати несловесні засоби спілкування. Увага до несловесних засобів приділятиметься і в змістових лініях «Взаємодіємо усно» та «Досліджуємо медіа», а сам прийом театралізації може використовуватися й у змістовій лінії «Читаємо».

Специфіка змістової лінії «**Театралізуємо**» пов'язана з формуванням уявлення про театр як місце, де учні здобувають досвід співчуття та співпереживання. Тому в межах змістової лінії «Театралізуємо» учні досліджують чужу (глядач) та власну (актор) експресію. Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до сценічної творчості, в умовах якої школярі набувають акторського досвіду, зокрема імпровізації, що забезпечує розвиток у дитини емоційного інтелекту, творчого мислення, самосвідомості й самоефективності, уміння мобілізувати інших, ініціативності, уміння долати бар'єри, пов'язані з неоднозначністю, невизначеністю та ризиками, співпрацювати з іншими особами.

Іншомовна освіта (англійська мова)

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;

- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чію мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою.

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній **«Сприймання на слух», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання»**. Змістова лінія **«Сприймання на слух»** передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/ або невербально. Змістова лінія **«Усна взаємодія»** спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи. Змістова лінія **«Усне висловлювання»** передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії **«Зорове сприймання»** (читаць – автор), **«Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія»**. Усі перелічені змістові лінії забезпечують для учня здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу учням розвивати комунікативну компетентність. Змістова лінія **«Зорове сприймання»** передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії **«Писемне висловлювання»** учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії **«Онлайн взаємодія»** є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Математична освітня галузь

Освітня програма з математики для 1 - 4 класів спрямована на формування в учнів математичної ключової і предметної компетентностей, реалізацію мети та загальних цілей освітньої галузі, визначених у Державному стандарті початкової освіти (далі Стандарт).

При конструюванні програми головний акцент зроблено на реалізацію компетентнісного підходу у викладанні математики. Визначальними у структурі програми є обов'язкові та очікувані результати навчання на кінець другого та четвертого класів.

Такий підхід дає можливість чітко бачити, якими компетентностями мають оволодіти молодші школярі на першому та другому циклах початкової освіти, а вчитель не мусить концентрувати свою увагу на вивченні однакового для всіх обсягу і змісту матеріалу, залишаючи за собою право його вибору з урахуванням вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб учнів шляхом розроблення власної освітньої програми.

Метою математичної освітньої галузі Стандарт визначає «розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем».

У відповідності із загальними цілями найважливішими **завданнями** навчання математики можуть бути:

- формування здатності розпізнавати серед повсякденних проблем ті, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів та способів;
- розвиток умінь здійснювати дослідження, аналіз, планування послідовності дій для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач;
- формування та розвиток усвідомлених і міцних обчислювальних навичок;
- вироблення вміння описувати побачене, почуте, прочитане за допомогою простих математичних моделей;
- формування відповідального ставлення щодо висування гіпотез, їх оцінки, доведення або спростування, обґрунтування свого вибору;
- вироблення досвіду дослідження просторових відношень, форм об'єктів навколишнього світу, конструювання площинних та об'ємних геометричних фігур;
- вироблення вміння сприймати, перетворювати та оцінювати отриману інформацію, використовуючи різні джерела, у тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

У початковому курсі математичної освіти відповідно до зазначеної мети і сформульованих завдань виділено такі змістові лінії: **«Лічба»**, **«Числа. Дії з числами»**, **«Вимірювання величин»**, **«Просторові відношення. Геометричні фігури»**, **«Робота з даними»**.

У межах змістових ліній **«Лічба»**, **«Числа. Дії з числами»** здійснюється формування поняття числа, насамперед, розуміння учнями принципу утворення різних видів чисел та способів виконання дій з цими числами – порівняння, додавання, віднімання. Крім того, розгортається робота з дослідження законів і властивостей, способів виконання арифметичних дій під час розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач.

У рамках змістової лінії **«Вимірювання величин»**, опираючись на суб'єктний досвід та навички дослідницької роботи, молодші школярі вчать *вимірювати величини* довжини, маси, часу, місткості (об'єму) за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів, оперувати грошима.

Разом з тим, учні виконують порівняння, додавання і віднімання іменованих чисел, розв'язують повсякденні проблеми математичного змісту, в тому числі й сюжетні задачі, використовуючи різні одиниці вимірювання величин.

У процесі навчальної роботи з різного роду величинами виокремлюється також і *робота з геометричним матеріалом*, дослідження просторових відношень та геометричних фігур різних форм, конструювання площинних та об'ємних фігур з підручного матеріалу, створення макетів реальних та уявних об'єктів різних конструкцій, виконання простих завдань, описаних у математичних текстах, в т.ч. й сюжетних задачах геометричного змісту (змістова лінія **«Просторові відношення. Геометричні фігури»**).

Формування в учнів умінь аналізувати повсякденні проблеми математичного змісту потребує оволодіння ними *математичним моделюванням* як прийомом *діяльності* при дослідженні реальних об'єктів і процесів та при розв'язуванні навчально - пізнавальних і практико зорієнтованих задач, використовуючи різні джерела інформації, в тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

З прикладами так званих «фізичних» моделей школярі зустрічаються ще в дошкіллі: іграшки, що оточують дитину, фотографія людини, глобус та ін., а математичне моделювання – це створення моделей та їх дослідження засобами математики.

З 1-го класу учнів варто привчати до роботи з різного виду *простими математичними моделями*, оскільки вони так чи інакше допомагають виділити, впорядкувати, проаналізувати та зафіксувати дані (подані в умові задачі, зібрані за допомогою опитувальника тощо). Ця робота розгортається у межах змістової лінії «**Робота з даними**».

Таким чином, упродовж двох циклів навчання математики у поєднанні з іншими освітніми галузями у здобувачів початкової освіти здійснюватиметься формування знань, умінь, ставлень, що є сутністю компетентнісного підходу, для забезпечення подальшої здатності успішно навчатися, усвідомлюючи роль математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.

Освітні галузі «Природнича», «Технологічна», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична», «Інформатична» реалізуються в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Природнича освітня галузь

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** природничої освітньої галузі у початковій школі є:

- виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля;
- формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до участі у природоохоронних акціях;
- розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження);
- поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі **змістові лінії**: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Змістова лінія «**Я пізнаю природу**» спрямована на формування дослідницьких умінь школярів через підтримку допитливості та інтересу до спостережень, експериментів та моделювання для пошуку відповідей на запитання про навколишній світ.

Змістова лінія «**Я у природі**» передбачає розвиток уявлень молодших школярів про об'єкти та явища природи, встановлення зв'язків між неживою і живою природою, формування бережливого ставлення до природи; вироблення навичок екологічно доцільної поведінки в довкіллі.

Змістова лінія «**Я в рукотворному світі**» спрямована на формування загальних уявлень про світ, створений людиною, понять про взаємозв'язки людини і природи, слугує джерелом натхнення для пошуку та втілення дитячих винахідницьких ідей та проектів.

Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проектній діяльності школярів.

Технологічна освітня галузь

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/ учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без

шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** технологічної освітньої галузі у початковій школі є:

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;
 - формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;
 - формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;
 - створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.
- Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими **змістовими лініями**: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Змістові лінії, які систематизують очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів.

Змістова лінія **«Технічна творчість і техніка»** спрямована на залучення учнів до творчої діяльності у процесі конструювання та моделювання під час самостійної або колективної роботи з конструктором. Процес конструювання з готових деталей (моделей) конструктора має на меті сприяти розвитку просторової уяви й елементів творчого та технічного мислення учнів, через читання і зіставлення малюнків, графічних зображень, за якими учні складатимуть конструкції. Учні виконуватимуть макетування об'ємних моделей транспортних засобів, будинків, веж, роботів тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до деталей конструкторів, відповідних графічних зображень схем для конструювання простих моделей; матеріалів для виготовлення та оздоблення виробу

Змістова лінія **«Світ технологій»** має на меті формувати в учнів здатність планувати власну діяльність у процесі вивчення конструкційних матеріалів – від розпізнавання їх на дотик до аргументованого добору для створення виробу, виконувати найпростіші способи їх обробки. Важливою умовою засвоєння цієї лінії є формування в учнів здатності розуміти і дотримуватися послідовності у виготовленні виробів, аргументувати обрану послідовність у роботі. У процесі роботи з матеріалами провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування стрічок тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, технологічних карток (схем), необхідних для виготовлення виробу, інструментів та пристосувань, довідникових посібників (книжки з ілюстраціями до творів, набори малюнків до мультфільмів тощо). Організація екскурсій на виробничі об'єднання, перегляд та обговорення відеофільмів про виробництво. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюється повторне та економне використання матеріалів.

Змістова лінія **«Світ ремесел»** має на меті формувати в учнів ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва та ремесел як культурної спадщини українського народу, а також вміння створювати та оздоблювати прості вироби за зразком чи власним задумом, із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва. У процесі роботи провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування, ліплення тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до виробів, виготовлених традиційними та сучасними ремеслами; матеріалів, інструментів та пристосувань, каталогів, фотографій тощо. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються технології традиційних та сучасних ремесел. Відвідування (реально чи віртуально) майстерень народних умільців, музеїв декоративно-ужиткового мистецтва.

Змістова лінія «**Побут**» має на меті формувати практичні навички організації власної життєдіяльності, розв'язувати практичні завдання у власному побуті, планувати та реалізовувати найпростіші трудові дії (ремонт іграшок, книжок, догляд за рослинами, домашніми тваринами; приготування страв за рецептами; догляд за одягом та взуттям).

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, інструментів та пристосувань; об'єктів (іграшок, книжок тощо). Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються найпростіші дії щодо самостійності в побуті.

Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/ учителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Інформатична освітня галузь

Освітню програму цієї галузі створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Метою інформатичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/ учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** інформатичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування відповідальної позиції цифрового громадянина, навичок безпечного й етичного користування цифровими пристроями та мережами;
- формування початкових умінь розрізняти інформацію різних видів та працювати з нею за допомогою цифрових пристроїв чи без них;
- формування початкових умінь визначати, знаходити та зберігати інформацію, необхідну для розв'язання життєвих проблем (навчання, гри тощо), за допомогою цифрових пристроїв, мереж та без них, самостійно та під час групової взаємодії; розрізняти правдиву і неправдиву інформацію різних видів;
- налагодження комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці, навчання, гри;
- формування початкових умінь створювати електронні тексти (зображення, відео, звуки, програми тощо) за допомогою цифрових пристроїв;
- формування вміння презентувати себе, власну творчість, ідеї, створені продукти та інші результати індивідуальної та групової діяльності за допомогою цифрових пристроїв.

Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за **змістовими лініями** “Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)”, “Моя цифрова творчість”, “Комунікація та співпраця”, “Я і цифрові пристрої”, “Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві”.

У рамках змістової лінії “**Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)**” формуються початкові вміння розпізнавати, знаходити, свідомо відбирати, зберігати та опрацьовувати просту інформацію за допомогою цифрових пристроїв та без них. Розпізнавання правдивої і неправдивої інформації в усіх її виявах (текст, зображення, звук тощо) необхідне для формування критичного мислення, що сприяє безпеці в інформаційному просторі дитини. Початкові уявлення про моделі реалізуються через визначення істотних і неістотних властивостей об'єктів та створення на основі цього простих моделей об'єктів.

Змістова лінія “**Моя цифрова творчість**” розкривається через практичну діяльність (індивідуальну і групову) зі створення простих інформаційних продуктів (програм, текстів, зображень, відео, звуків, тощо) за допомогою цифрових пристроїв та програм для творчого

самовираження, презентації себе і продуктів власної діяльності, вирішення завдань інших освітніх галузей.

В основі змістової лінії **“Комунікація та співпраця”** – ознайомлення із доступними для дитини засобами цифрової та безпосередньої комунікації для гри, спілкування, навчання, отримання нової інформації; використання безпечного онлайнного чи офлайнного середовища для цього. В умовах роботи у групі учні мають навчитися окреслювати цілі індивідуальної та групової діяльності, розподіляти ролі в межах групи, оцінювати здобутий результат, аналізувати помилки та усувати їх, доброзичливо взаємодіяти безпосередньо та в мережах.

Змістова лінія **“Я і цифрові пристрої”** реалізовується через усвідомлення і розпізнавання тих завдань, які можна розв’язати за допомогою цифрових пристроїв, виходячи з їхніх функціональних можливостей (фотографувати, записувати, слухати, відображати, опрацьовувати інформацію тощо). До основних умінь, які формуються через цю змістову лінію, належать розпізнавання простих програмних і технічних несправностей та вміння усувати їх самостійно чи з допомогою дорослих, розуміти обмеження та переваги пристроїв стосовно виконуваних завдань, усвідомлювати, що машини можуть імітувати інтелектуальну діяльність. Ця змістова лінія охоплює вміння організовувати власний робочий простір на фізичному та простому програмному рівні для збереження здоров’я, доброго самопочуття та ефективної діяльності учня/учениці.

Змістову лінію **“Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві”** спрямовано на створення безпечних умов для учня / учениці під час роботи з цифровими пристроями і в мережах, що передбачає захист особистої інформації, формування принципів етичного, доброзичливого та відповідального спілкування через мережі, навички і можливості захисту власного інформаційного простору, фізичного та психологічного здоров’я. У рамках цієї змістової лінії в учнів формується відповідальне та шанобливе ставлення до власної та чужої інформаційної діяльності, яке на рівні початкової школи виявляється, зокрема, і через зазначення власного авторства, посилання на авторство інших, а також через усвідомлення шкоди від списування.

Вказані змістові лінії передбачають мінтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв’язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Соціальна та здоров’язбережувальна освітня галузь

Освітню програму цієї галузі створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Метою соціальної та здоров’язбережувальної освітньої галузі для загальної середньої освіти є становлення самостійності учня/учениці, його/її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** соціальної та здоров’язбережувальної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров’я і безпеки для себе і тих, хто його / її оточує;
- виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров’я і безпеки;
- розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення;
- формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя;
- формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту;
- розвиток уміння ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров’я;

- сприяння індивідуальному розвитку самостійності, підприємливих якостей та поведінки свідомого споживача;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я;
- створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома **змістовими лініями**: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Змістова лінія **«Безпека»** передбачає розвиток навичок безпечної поведінки вдома, школі та у природному і техногенному середовищі, прогнозування наслідків небезпечних дій, визначення впливів на вибір безпечної поведінки, дотримання правил (дорожнього руху, використання побутової техніки і побутової хімії тощо), визначення способів дій та самопомочі в умовах надзвичайних ситуацій (аварії, стихійного лиха, вибуху тощо) та відповідального ставлення до особистої безпеки й безпеки інших.

Змістова лінія **«Здоров'я»** спрямована на формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності і поведінки через набуття навичок здорового способу життя, розвиток позитивної самооцінки, критичного мислення, умінь ухвалювати зважені рішення, відповідально ставитися до власного здоров'я та здоров'я тих, хто поряд, і протидіяти негативним соціальним чинникам.

Змістова лінія **«Добробут»** забезпечує розвиток етичної поведінки в соціумі, вміння вчитися і формування позитивного ставлення до навчання, усвідомлення важливості здорового способу життя для добробуту, розвиток підприємливості і споживчої культури для оптимального використання ресурсів та забезпечення Добробуту.

Навчальний матеріал змістових ліній реалізується наскрізно в кожній темі через взаємодоповнення і взаємодоповнення.

Громадянська та історична освітня галузь

Освітню програму цієї галузі створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** громадянської та історичної освіти у початковій школі є:

- здобуття знань про сучасність і минуле своєї родини, місцевої громади, Батьківщини, людства, формування відповідного віковим можливостям розуміння змісту пам'ятних для себе та для громадян України подій;
- сприяння початковому усвідомленню власної гідності, цінності свободи і прав людини, своєї належності до родини, місцевої та шкільної громад, українського народу, вироблення відповідального ставлення до власної діяльності та діяльності інших;
- формування умінь орієнтуватися в історичному часі та соціальному просторі, знаходити та опрацьовувати доступну для себе суспільну інформацію, пояснювати її зміст та передавати породжені нею враження і думки;
- удосконалення набутих дітьми в дошкільному віці позитивних моделей поведінки у громадських місцях та опанування нових, пов'язаних із діяльністю школяра / школярки;
- розвиток здатності обстоювати власну думку та приймати інших, вирізняти вияви нерівності, несправедливості та дискримінації;
- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компонента громадянської культури особистості.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опанувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких **змістових ліній**: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Змістова лінія **«Я – Людина»** передбачає залучення учня / учениці до опрацювання та використання для самоідентифікації елементарної інформації про людину як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє самопізнанню учнів, усвідомленню власних потреб, уподобань, здібностей та інтересів, заохочує обирати цілі особистісного зростання (бути відповідальним, чесним тощо), допомагає початковому усвідомленню гідності та неповторності будь-якої людини.

Змістова лінія **«Я серед людей»** забезпечує усвідомлення ролі зв'язків, які існують між людьми, значення рідні, друзів, приятелів, спільнот, з якими дитина себе ідентифікує. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє набуттю досвіду громадянської поведінки та свідомому виборі норм і моделей поведінки, часто за певними взірцями.

Змістова лінія **«Моя культурна спадщина»** дає змогу учнівству усвідомити свою вкоріненість у національну, а також рідну за етнічним походженням культуру, в європейську цивілізацію. Учні/ учениці отримують можливість дослідити місцеві пам'ятки, пізнати традиції та минуле своєї родини, рідної етнічної групи, нації. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє розумінню значущості та різноманітності культурних надбань людства, формуванню умінь пізнавати минуле.

Змістова лінія **«Моя шкільна і місцева громади»** забезпечує розуміння учнем/ ученицею базових норм шкільного та місцевого громадського життя, дає йому/ їй змогу посильно долучатися до їх відтворення та модернізації. Пізнання шкільних і місцевих традицій, ознайомлення з громадянськими вчинками земляків, діяльністю шкільної адміністрації, місцевих органів влади та добровільних асоціацій, зорієнтованих на громадські справи, сприяє набуттю учнями первинного досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії, впливає на формування емоційно-ціннісного компонента громадянської культури дитини. Навчання в межах цієї змістової лінії забезпечує вироблення вмінь висловлювати та обстоювати свою думку та приймати інших, висувати власні ініціативи, планувати й організувати посильні для дітей молодшого шкільного віку громадські справи.

Змістова лінія **«Ми – громадяни України. Ми – європейці»** дає учневі / учениці елементарні уявлення про національну символіку та державні атрибути України, націю (народ), державу, політику, владу, ключові події в історії України, підводить до прийняття демократичних цінностей та ідей євроатлантичної інтеграції Батьківщини. У межах цієї змістової лінії на прикладі відомих історичних постатей та національних героїв школярі усвідомлюють цінності патріотизму, активної громадянської позиції, самоповаги та ін.

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі мають бути реалізовані оптимальними для кожного елемента змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій.

Мистецька освітня галузь

Освітню програму цієї галузі створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Освітня галузь «Мистецька» реалізується через викладання інтегрованого курсу «Мистецтво».

Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** навчання мистецтва у початковій школі є:

- збагачення духовного світу учня / учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості; виховання шани до національної і світової культурної спадщини;
- набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;
- розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня / учениці через мистецтво;
- розвиток вміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема у взаємозв'язках;
- формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;
- формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;
- виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Реалізація поставленої мети та завдань здійснюється за **змістовими лініями**: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Змістова лінія **«Художньо-практична діяльність»** націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне засвоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовияву. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виражальні засоби для творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення доквілля, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на емоційний стан завдяки мистецькій діяльності.

Змістова лінія **«Сприймання та інтерпретація мистецтва»** спрямована на пізнання цінностей, що несуть твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на свій емоційний стан завдяки сприйманню творів мистецтва.

Реалізація змістової лінії **«Комунікація через мистецтво»** націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема в різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо.

Мистецька освітня галузь реалізується через предмети за окремими видами мистецтва: музичне мистецтво, образотворче мистецтво.

Фізкультурна освітня галузь

Освітню програму цієї галузі створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Метою цієї галузі для загальної середньої освіти є формування в учня / учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** фізкультурної освітньої галузі у початковій школі є:

- розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових умінь та навичок, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- розширення функціональних можливостей організму через цілеспрямований розвиток фізичних якостей і природних здібностей;
- збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереженні та зміцненні здоров'я;
- формування основ здорового способу життя і створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану;
- формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку;
- розвиток комунікативних умінь під час занять фізичною культурою;
- формування морально-вольових якостей та позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом;
- усвідомлення ролі занять спортом і Олімпійського руху для формування самоповаги, впевненості в собі, прагнення досягати успіху, дотримуючись принципів чесної гри;
- збільшення обсягу рухової активності, яка приносить радість дитині;
- формування творчих здібностей засобами фізичної культури.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для 1-4 класів охоплює такі **змістові лінії**: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Змістова лінія **«Базова рухова активність»** охоплює такі види діяльності, які спрямовані на формування життєво необхідних рухових умінь і навичок.

Змістова лінія **«Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)»** пов'язана з опануванням рухливих ігор та естафет, що задовольняє потребу в руховій активності та сприяє формуванню комунікативних здібностей.

Змістова лінія **«Турбота про стан здоров'я та безпеку»** спрямована на формування свідомого ставлення до власного здоров'я та вмінь безпечної поведінки в процесі фізкультурної діяльності.

Предметом навчання у початковій школі в галузі фізичного виховання є **рухова активність із загальноосвітньою спрямованістю**.

Нові підходи до змісту занять фізичною культурою повинні орієнтувати вчителів не тільки на фізичну підготовленість, а й на розвиток особистості, на індивідуальне сприймання навчального матеріалу. Розв'язання цих завдань допускає відхід від жорсткої регламентації занять, підвищення їхньої емоційної насиченості, максимальної різноманітності форм, методів та засобів фізичного виховання, широкого використання інноваційних технологій фізичного виховання.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У 1 - 4 класах очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі,
- інформаційні,
- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,

- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні справи,
- екскурсії,
- дитяче волонтерство тощо.

Основними формами організації освітнього процесу в 1-4 класах є:

- різні типи уроку,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,
- квести, які вчитель організовує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми початкової освіти забезпечує формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, а саме:

- здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, висловлювати і захищати власні погляди;
- досліджувати ситуації і виокремлювати проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;
- усвідомлювати розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснювати роль природничих наук і техніки в житті людини;
- готовності використовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй діяльності, здатності до соціальної комунікації й активності;
- усвідомлювати почуття власної гідності, діяльності з урахуванням власних прав і свобод, поваги до прав і гідності інших осіб, протидію дискримінації та нерівному ставленню до особистості;
- володіти навичками підприємницької діяльності, загальнокультурної й екологічної грамотності, готовності до здорового способу життя.

А також всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

**Навчальний план для 1-2 класів початкової школи з навчанням українською мовою за
Типовою освітньою програмою початкової освіти, розробленою авторським колективом
під керівництвом Р.Шияна**

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень	
		1 клас	2 клас
Українська мова		5	5
Іноземна мова		2+1	3
Математика		3	3+1
Я досліджую світ Розподіл за галузями:	мовно-літературна	2	2
	математична	1	1
	природнича	2	2
	технологічна	1	1
	соціальна	0,5	0,5
	здоров'язберезувальна		
	громадянська	0,5	0,5
	історична		
	інформатична	-	1
Мистецтво		2	2
Фізична культура		3	3
Усього		19+3	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25

**Навчальний план для 3-4 класів початкової школи з навчанням українською мовою за
Типовою освітньою програмою початкової освіти, розробленою авторським колективом
під керівництвом Р.Шияна**

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень	
		3 клас	4 клас
Українська мова		5	5
Іноземна мова		3	3
Математика		4+1	4+1
Я досліджую світ (7 год.) Розподіл за галузями:	мовно-літературна	2	2
	математична	1	1
	природнича	1	1
	технологічна	1	1
	соціальна		
	здоров'язберезувальна	1	1
	громадянська	1	1
	історична		
Інформатика		1	1
Мистецтво		2	2
Фізична культура		3	3
Усього		22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26

**2. Освітня програма середньої школи
5-6 класи НУШ**

Освітня програма для 5-6-х класів (базова середня освіта) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Державний стандарт базової середньої освіти», Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року №235.

Ця освітня програма:

- відповідає структурі типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;

- визначає (в обсязі не меншому ніж встановлено відповідною типовою освітньою програмою) **загальний обсяг навчального навантаження** на відповідному рівні (циклі повної загальної середньої освіти (в годинах, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання));

- містить навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних

планів відповідної типової освітньої програми і може передбачати перерозподіл годин (у визначеному типовим навчальним планом обсязі) в межах мінімального/максимального навантаження для кожної галузі між обов'язковими для вивчення навчальними предметами;

- містить **перелік модельних навчальних програм**, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити **опис результатів навчання учнів** з навчальних предметів (інтегрованих курсів в обсязі не менше ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами);

- описує **форми організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання**;

- містить **вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою**.

Мета і завдання освітньої програми

Мета і завдання освітньої програми закладу для 5-6-х класів ґрунтуються на визначеному Законом України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» всебічному розвитку, вихованні і соціалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження в освітній програмі гімназії відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному для типу освітнього закладу з українською мовою навчання в Державному стандарті базової середньої освіти (Додаток 23) та Типовій освітній програмі для 5-9 класів (Додатки 1,3). Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі закладу освіти встановлено у межах вказаного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників. Загальний обсяг навчального навантаження учнів розподіляється між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами.

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження за галузями, визначено обсяг **фактичного річного навантаження** для 5-6-х класів. результат подано в Таблиці 1.

Загальний обсяг навчального навантаження для 5-6-х класів (таблиця 1)

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас	Кількість годин 6 клас
Мовно-літературна	На тиждень	13	13
	На рік	455	455
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	3
	На рік	70	105
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1	1
	На рік	35	35
Громадянська та історична	На тиждень	1	2
	На рік	35	70
Технологічна	На тиждень	1	1
	На рік	35	35
Інформатична	На тиждень	1	1
	На рік	35	35
Мистецька	На тиждень	1	1
	На рік	35	35
Фізична культура*	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Всього	На тиждень	28	30
	На рік	980	1050
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	3	4
	На рік	105	140
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34
	На рік	1085	1190
Гранично допустиме навантаження учнів	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

*Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план 5-6-х класів (додаток 2) дає цілісне уявлення про зміст і структуру освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план 5-6-х класів передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту базової середньої освіти через структурування змісту освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні, містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації; у 5-6-х класах передбачено варіант навчального плану з українською мовою навчання.

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, варіативна складова у 2023/2024 навчальному році використана на запровадження вивчення другої іноземної мови,

інтегрованого курсу «Драматургія і театр», спецкурсів «Логіка», «Фінансово-грамотний споживач».

Технологічна галузь реалізуються в інтегрованому курсі «STEM», соціальна і здоров'язбережувальна галузь – в інтегрованому курсі «Здоров'я, безпека та добробут» з елементами курсу «Вчимося жити разом».

Для недопущення перевантаження учнів за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (мистецтво, фізична культура) у позашкільних закладах.

Поділ на групи здійснюється відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128.

Учні з особливими освітніми потребами (з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку, тяжкими порушеннями мовлення, затримкою психічного розвитку), здобувають базову середню освіту в закладі загальної середньої освіти за індивідуальними навчальними планами, затвердженими наказами МОН України.

Очікувані результати навчання (компетентностей) здобувачів освіти, визначених відповідним Державним стандартом загальної базової середньої освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Освітня програма 5 класів має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадне використання природних ресурсів, усвідомлення важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основи цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання

засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, здобуття навичок працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень;

та **наскрізних умінь**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися засобами відразу усіх предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх на нові ситуації.

Модельні навчальні програми

Відповідно до навчального плану в освітній програмі зазначається перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, що містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів в обсязі не менше за встановлений відповідними модельними навчальними програмами). Оскільки відповідні модельні та/або навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, заклад освіти під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме:

– особливості та потреби учнів певного закладу в досягненні обов'язкових результатів навчання,

- потенціал педагогічного колективу,
- ресурсне забезпечення закладу освіти,
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм,
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей,
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу зверталась увага на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних навчальних програм освітня програма закладу є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої цілі та функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки реалізуються не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних навчальних програм в освітній програмі закладу охоплює досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Заклад освіти здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України» (наказ МОН №795 від 12 липня 2021 року (зі змінами)).

Модельні навчальні програми:

«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.)

«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.)

«Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)

«Іноземна мова (англійська). 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М..)

Друга іноземна мова (іспанська).5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.)

«Друга іноземна мова (німецька). 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.)

«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.)

«Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевніук Т.В.)

«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.)

«Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.)

«Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.)

«Здоров'я, безпека та добробут» для 5-6 класів для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.)

«Вчимося жити разом» для 5-6 класів для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Василенко К. С., Лаврентьєва І.В., Андрук Н.В.)

«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Пасічник О.В., Чернікова Л.А.)

«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.)

«STEM. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бутурліна О.В., Артем'єва О.Є.)

«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоець Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)

«Драматургія і театр. 5-6 клас» (міжгалузевий інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Старагіна І. П., Чужинова І. Ю., Івасюк О. М.)

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Форми організації освітнього процесу, які може запропонувати навчальний заклад: очне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема

екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосовувати на практичних заняттях і заняттях практикумах.

Оцінювання навчальних досягнень учнів

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти **поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання)** та **підсумкове оцінювання (тематичне, семестрове, річне)**. **Поточне** формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. **Підсумкове** оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного формувального та підсумкового (тематичного, семестрового, річного) оцінювання, педагогічні працівники закладу освіти можуть ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів/інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу освіти залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

- Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для постановки навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.
- Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати

поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

– Надання учням зворотнього зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотній зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотній зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

– Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність - рефлексії. Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

– Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

При формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку:

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підбрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи іншу роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє зовнішнє коло /	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадується газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яка вивчається. Потрібно передати основну ідею події

6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний результат або навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстеження навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Вчитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки не сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класів фіксувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац про вивчене)
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Вчитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант одно-хвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми: «Який найбільш заплутаний момент сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «...»?»

17	Перевірка неправильного розуміння	Вчитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес _____ виглядає як _____ тому що _____)
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок питання або картках	Вчитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік на підставі вивченого (теми, розділу, опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Вчитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображає їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки

30	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питанням ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «розумію_____і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору . «Ще не зовсім розумію_____» (наприклад, великий палець вниз . «Не впевнений щодо_____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Вчитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотній зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння

38	Усне опитування	<p>Вчитель пропонує учнями відповісти на запитання, наведені нижче:</p> <p>Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____?</p> <p>Які характерні риси/елементи _____?</p> <p>Як іще можна показати/проілюструвати _____?</p> <p>У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____?</p> <p>Як _____ стосується _____?</p> <p>Які ідеї / деталі можна додати до _____?</p> <p>Наведіть приклад _____?</p> <p>Що не так з _____?</p> <p>Який висновок ви могли б зробити з _____?</p> <p>Які висновки можна зробити з _____?</p> <p>На яке питання ми намагаємося відповісти?</p> <p>Яку проблему ми намагаємося вирішити?</p> <p>Що ви можете сказати про _____?</p> <p>Що може статися, якщо _____?</p> <p>Які критерії можна взяти для оцінки _____?</p> <p>Які докази підтверджують _____?</p> <p>Як ми можемо довести / підтвердити _____?</p> <p>Як це можна розглядати з точки зору _____?</p> <p>Які альтернативи _____ слід розглянути?</p> <p>Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?</p>
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	<p>Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань</p>
41	Хто швидше?	<p>Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану.</p> <p>З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає</p>
42	Швидкий запис	<p>Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження</p>
43	Шкала Лайкерта	<p>Вчитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад,</p> <p>«Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»</p> <p>(повністю погоджуюся, не погоджуюся)</p>

44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві акти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між _, один вплив на _; три важливі акти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася) ...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня/учениці. Семестрова оцінка може підлягати коригуванню.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року.

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам). Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем/ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

– розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;

- комунікація (у тому числі з використанням інформаційно - комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем/ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти може застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти, у якій учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий. Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учню/учениці в кінці навчального року, за шкалою, визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у вересні – жовтні 2023 року буде проводитися рівневе оцінювання навчальних досягнень учнів 5-х класів.

7-9 класи

Освітня програма школи II ступеня гімназії «Консул» № 86 (базова середня освіта) для 7-9 класів розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (зі змінами), від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти гімназії (далі - освітня програма) окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграцію, а також логічну послідовність їх вивчення, які подані в рамках навчального плану;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН (7-9 класи);

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Навчальний план здобувачів закладів загальної середньої освіти II ступеня розроблено на виконання Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту».

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів **7-9-х класів** закладів загальної середньої освіти складає 3745 годин/навчальний рік:

для 7-х класів – 1225 годин/навчальний рік,

для 8-х класів – 1260 годин/навчальний рік,

для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів навчальний план другого рівня освіти розроблено згідно наказу Міністерства освіти і науки України для гімназії з поглибленим вивченням іноземних мов від 20.04.2018 №405 (додаток 3).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи гімназії «Консул» №86 передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову.

Варіативна складова використовується на посилення предметів інваріантної складової та запровадження вибіркового курсів з мистецтва, мов, математики, економіки. Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо. Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань гімназії. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформовано самостійно гімназією з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення. Вибрані наступні модулі у 7-9 класах:

- легка атлетика;
- баскетбол;
- волейбол;
- футбол;
- загальна фізична підготовка.

З метою можливості раціональної організації освітнього процесу в гімназії планується вивчення певних предметів концентровано (впродовж семестру).

Для недопущення перевантаження учнів за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (мистецтво, фізична культура) у позашкільних закладах.

Освітня програма школи II ступеня гімназії «Консул» № 86 передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
-------	------------------------	------------

1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися державною та рідною мовами; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати комунікацію у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>

4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадливе та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція щодо зловживань алкоголем, нікотином тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

У 7-9-х класах такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися засобами відразу усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмет за вибором – мови нацменшин (польська), факультативи з математики, української літератури, економіки;
- роботу в предметних та інтегрованих проектах за річним планом;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а його зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкоплинному мінливому середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний

інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта 7-9-х класів здобувається, як правило, після успішного завершення попереднього року навчання. Діти, які здобули відповідну освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму для 7-9-х класів укладено за такими освітніми галузями: мови і літератури, суспільствознавство, математика, природознавство, мистецтво, технології, здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях – практикумах. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття - практикум також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

3. Освітня програма старшої школи 10-11 класи

Освітня програма загальної середньої освіти III ступеня гімназії «Консул» № 86 (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту». Освітня програма профільної середньої освіти (далі - освітня програма) окреслює підходи до планування й організації гімназією єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в розділі III; пропонований зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-х класів – 1295 годин/навчальний рік;
для 11-х класів – 1295 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані гімназії «Консул» № 86 (далі – навчальний план).

Навчальний план для 10-11-х класів розроблено відповідно до Державного стандарту. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи.

Гімназією «Консул» № 86 обрано для 10-11-х класів перший варіант організації освітнього процесу відповідно до наказу МОН України від 20.04.2018 №408. До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова (англійська)», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта» (10-ті кл.), «Математика», «Природничі науки», «Фізична культура», «Захист України». Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Профіль навчання формується гімназією «Консул» № 86 згідно з Концепцією профільного навчання в старшій школі, з урахуванням потреб учнів та батьків, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази за філологічним чи суспільно-гуманітарним напрямами.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети, що вивчаються на профільному рівні: іноземна філологія (англійська) (10-ті, 11-й, профіль іноземної філології), економіка (10-Б, 11-й, економічний профіль), правознавство (10-А, правовий профіль);
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси: основи ділового спілкування англійською мовою, другої іноземні мови (іспанська, німецька), спецкурси з англійської мови, польської мови, “Сучасні процеси європейської інтеграції”.

Спеціальні курси разом із профільними предметами відображають специфіку конкретного профілю навчання і визначають його сутність. Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних предметів, можуть містити додаткові споріднені розділи, що не включені до навчальних програм, знайомити учнів із галузями знань, які не представлені в змісті окремих предметів, але орієнтовані на комплекс можливих професій у руслі обраного профілю навчання тощо. Тематика і зміст таких курсів обрані із уже розроблених і рекомендованих/схвалених для використання. Спеціальні курси реалізуються за рахунок годин, передбачених планом для профільних предметів і спеціальних курсів. Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузях, які можуть бути не пов'язані з обраним профілем навчання. Навчальний план враховує збільшення кількості годин на вивчення базових або профільних предметів за рахунок додаткових годин.

З метою можливості раціональної організації освітнього процесу в гімназії планується вивчення певних предметів концентровано (впродовж семестру).

Для недопущення перевантаження учнів враховується навчання в закладах освіти іншого типу (технічних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради гімназії при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (фізична культура, технології, мистецтво) у позашкільних закладах.

Якість загальної середньої освіти забезпечується через реалізацію інваріантної та варіативної складових навчального плану, які обов'язково фінансуються з відповідних бюджетів. Варіативність змісту профільної середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Навчальний план зорієнтований на роботу за п'ятиденним навчальним тижнем.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчально-польові заняття з курсу «Захист України» (11 клас) проводяться як теоретична частина у II семестрі навчального року.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту». Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 20.02.2002 № 128, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти старшої школи.

На основі мети та загальних цілей, окреслених у відповідних Державних стандартах, визначені завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися державною та рідною мовами; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникати невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати комунікацію у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>

3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій; усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задач; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>

7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальні способи розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція щодо зловживань алкоголем, нікотином тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися засобами відразу усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й

сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в предметних та інтегрованих проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків: соціальної практики, військово-патріотичного.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. <u>Можливі уроки на відкритому повітрі.</u></p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкоплинному мінливому середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для

систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Особи, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учителю або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях - практикумах. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях - практикумах (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Вона може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновлення та систематизації раніше отриманого знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів,

досягнення компетентностей. Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей також виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття - практикум також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах (у тому числі, робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконувати самостійно розподілені ролі та аналізувати виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

ІІІ. НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми сформовано за програмами предметів інваріантної та варіативної складової навчального плану та навчальної літератури, які визначені Міністерством освіти та науки України:

Перелік навчальних програм та навчальної літератури для учнів закладів загальної середньої освіти І ступеня (лист МОН України від 12.08.2022 № 743-22);

Перелік модельних навчальних програм, на основі яких розроблені навчальні програми для 5-6 класів (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795 (зі змінами)).

Перелік навчальних програм та навчальної літератури для учнів закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (накази МОН України від 07.06.2017 № 804 та від 10.01.2018 № 22);

Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня (накази МОН України від 23.10.2017 № 1407 (зі змінами)).

Перелік навчальних програм та навчальної літератури, рекомендованих МОН України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2023/2024 навчальному році (лист МОН від 14.08.2023 № 1/12038-23)

Навчальний план початкової школи
1-4 клас НУШ

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		1-А, 1-Б	2-А, 2-Б	3-А, 3-Б	4-А, 4-Б
Мовно - літературна (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	5	5	5	5
	Іноземна мова (англійська)	2+1	3	3	3
Математична	Математика	3	3+1	4+1	4+1
Природнича	Я досліджую світ	7	8	7	7
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна					
Інформатична					
	Інформатика			1	1
Мистецька	Мистецтво	2	2	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3
Усього		20 + 3	22+3	23+3	23+3
Додаткові години					
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класу на групи)		23	25	26	26

Навчальний план середньої школи
5 клас НУШ

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		5-А, 5-Б
Мовно - літературна (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	4,5
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5+1,5
	Друга іноземна мова	2
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс "Пізнаємо природу"	2
Соціальна і здоров'язберезувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1
Технологічна	Інтегрований курс «STEM. 5-6 клас»	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		27+3
Додаткові години Спецкурс "Логіка"		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		28
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3

6 клас НУШ

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		6-А, 6-Б
Мовно - літературна (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	4,5
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5+1,5
	Друга іноземна мова	2
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс "Пізнаємо природу"	1
	Географія	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	1
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2
Технологічна	Інтегрований курс «STEM. 5-6 клас»	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		29+3
Додаткові години Спецкурс "Логіка"		0,5 (6б)
Курс за вибором «Фінансово-грамотний споживач»		1 (6а), 0,5 (6б)
Інтегрований курс. Драматургія і театр		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		31
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		31+3

Навчальний план середньої школи
7 класи

Освітні галузі	Класи Навчальні предмети	7-А	7-Б
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2,5
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англ.)	5+1	5+1
	Друга іноземна мова (фран., іспан., німец.)	2+0,5	2
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1
	Всесвітня історія	1	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	1,5	1,5
Мистецтво	Мистецтво	1	0,5
Здоров'я і фізична культура	Фізкультура	3	3
	Основи здоров'я	0,5	0,5
Технології	Трудове навчання	0,5	0,5
	Інформатика	0,5	0,5
Разом		31+3	30+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття			
	Спецкурс "Логіка"	1	0,5
	Курс за вибором «Фінансова культура»		0,5
	Польська мова (група)		1
Разом		1	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		35	35

Навчальний план середньої школи
8-9 класи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи			
		8-А	8-Б	9-А	9-Б
Мови і літератури	Українська мова	2+0,5	2	2	2
	Українська література	2+0,5	2+0,5	2	2
	Іноземна мова (англ.)	5	5+1	5+1	5+1
	Друга іноземна мова (фран., іспан., німец.)	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2+1
Суспільство-знавство	Історія України	1,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства			1	1
Математика	Алгебра	2+0,5	2+0,5	2+1	2+1
	Геометрія	2	2	2	2
Природознавство	Біологія	2	2	2	2
	Географія	2	2	1	1
	Фізика	2	2	2	2
	Хімія	2	2	2	2
Мистецтво	Мистецтво	0,5	0,5	0,5	0,5
Здоров'я і фізична культура	Фізкультура	3	3	3	3
	Основи здоров'я	0,5	0,5	0,5	0,5
Технології	Трудове навчання	0,5	0,5	0,5	0,5
	Інформатика	1	1	1	1
Разом		31,5+3	32+3	32+3	33+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття					
	Вступ до менеджменту (спецкурс)			1	
	Технології комп'ютерної обробки інформації (спецкурс)		1		
	Іноземна мова у професійному самовизначенні (спецкурс)	1			
	Комп'ютерна графіка (спецкурс)	0,5			
Разом		1,5	1	1	0
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		36	36	36	36

Навчальний план старшої школи

Профільне навчання -10-А – іноземна філологія, правовий

ІНВАРІАНТНА ЧАСТИНА			
Навчальні предмети	Класи	в групах додатково	
	10А	іноземна філологія	правовий
Українська мова	2		
Українська література	2+1		
Іноземна мова (англійська)	2+2	1	
Зарубіжна література	1		
Історія України	1,5		
Громадянська освіта	2		
Всесвітня історія	1		
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3		
Правознавство			3
Природничі науки	4		
Фізична культура	3		
Захист України	1,5		
Вибірково - обов'язкові предмети			
Технології	3		
Разом	26+3		
Курси за вибором			
Основи ділового спілкування англійською мовою	2		
Друга іноземна мова (іспан., німец.)	1	2	
Разом		3	
	29+3	32+3	
Факультативи			
спецкурс "Сучасні процеси європейської інтеграції"	1		
спецкурс "The key to success"	1		
Гранично допустиме навантаження на учня		33	
Всього годин (без урахування поділу класу на групи)		37	

Профільне навчання -10-Б – іноземна філологія, економічний

ІНВАРІАНТНА ЧАСТИНА			
Навчальні предмети	Класи 10-Б	в групах додатково	
		іноземна філологія	економічний
Українська мова	2		
Українська література	2+1		
Іноземна мова (англійська)	2+2	1	
Зарубіжна література	1		
Історія України	1,5		
Громадянська освіта	2		
Всесвітня історія	1		
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3		1
Економіка			2
Природничі науки	4		
Фізична культура	3		
Захист України	1,5		
Вибірково - обов'язкові предмети			
Технології	3		
Разом	26+3		
Курси за вибором			
Основи ділового спілкування англійською мовою	2		
Друга іноземна мова (іспан., німец.)	1	2	
Разом		3	
	29+3	32+3	
Факультативи			
спецкурс "The key to success"	1		
Польська мова	1		
Гранично допустиме навантаження на учня		33	
Всього годин (без урахування поділу класу на групи)		37	

Профільне навчання -11-й – іноземна філологія, економічний

ІНВАРІАНТНА ЧАСТИНА			
Навчальні предмети	Класи 11	в групах додатково	
		іноземна філологія	економічний
Українська мова	2		
Українська література	2+1		
Іноземна мова (англійська)	2+2	2	1
Зарубіжна література	1		
Історія України	1,5		
Всесвітня історія	1		
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1		1
Економіка			2
Природничі науки	4		
Фізична культура	3		
Захист України	1,5		
Вибірково - обов'язкові предмети			
Мистецтво	3		
Разом	25+3		
Курси за вибором			
Основи ділового спілкування англійською мовою	2		
Друга іноземна мова (іспан., німец.)	1	2	
Разом	3	4	
	28+3	32+3	
Факультативи			
Спецкурс "The key to success"	1		
Спецкурс "Сучасні процеси європейської інтеграції"		1	
Гранично допустиме навантаження на учня		33	
Всього годин (без урахування поділу класу на групи)		37	